

معاونت آموزش
دفتر طرح و برنامه های درسی

راهنمای تدوین استاندارد آموزش مهارت محور

نویسندگان:

دکتر حسین خنیفر

مهندس ناهید مسلمی

مهندس بیتا بهمنیار

- سرشناسه : خنیفر، حسین، ۱۳۴۸ -
- عنوان و نام پدیدآور : راهنمای تدوین استاندارد آموزش مهارت محور/نویسندگان حسین خنیفر، ناهید مسلمی، بیتا بهمنیار.
- مشخصات نشر : تهران: سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، معاونت آموزش، دفتر طرح و برنامه‌های درسی، ۱۳۹۰.
- مشخصات ظاهری : ۱۲۲ ص.
- وضعیت فهرست نویسی : فیبا
- یادداشت : واژه‌نامه.
- یادداشت : کتابنامه: ص. ۱۲۱.
- موضوع : آموزش حرفه‌ای- ایران -- استانداردها
- موضوع : آموزش فنی-- ایران-- استانداردها
- موضوع : آموزش حرفه‌ای- ایران -- برنامه‌های درسی
- موضوع : آموزش فنی-- ایران-- برنامه‌های درسی
- شناسه افزوده : مسلمی، ناهید، ۱۳۵۵ -
- شناسه افزوده : بهمنیار یاروق، بیتا، ۱۳۵۰ -
- شناسه افزوده : سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور، دفتر طرح و برنامه‌های درسی
- رده بندی کنگره : ۱۰۴۷LC / الف۹خ۸۵ ۱۳۹۰
- رده بندی دیویی : ۳۷۰/۱۱۳۰۹۵۵
- شماره کتابشناسی ملی : ۱۱۶۸۳۴۲

نام کتاب : راهنمای تدوین استاندارد آموزش مهارت محور

تالیف : حسین خنیفر، بیتا بهمنیار یاروق، ناهید مسلمی

چاپ اول : ۱۳۹۰

تیراژ : ۱۰۰۰

شابك : ۳ - ۲۵۸ - ۱۵۳ - ۹۶۴ - ۹۷۸

قیمت : ۵۰۰۰۰ ریال

ناشر : سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای کشور

معاونت آموزش

دفتر طرح و برنامه های درسی

راهنمای تدوین استاندارد آموزش مهارت محور

تالیف :

دکتر حسین خنیفر

مهندس ناهید مسلمی

مهندس بیتا بهمنیار باروق

چاپ نخست

ناشر : وزارت تعاون ، کار و رفاه اجتماعی

صندوق پستی : ۱۳۴۴۵/۸۱۸

ایمیل : DaftarTarhSetad@gmail.com

آماده سازی و چاپ : معاونت آموزش سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور - دفتر طرح و برنامه های درسی

تایپ و صفحه آرایی : فاطمه سادات حسینی سعدآباد سرگان شبیری ترکمانی

کلیه حقوق این اثر متعلق به سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور می باشد.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱۰	پیشگفتار
	فصل اول : کلیات
۱۴	مقدمه
۱۴	آموزش های مهارتی
۱۶	ضرورت توجه به آموزش های مهارتی
۱۷	مراحل شکل گیری سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
۱۸	اهداف و وظایف سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور
۲۱	نگاهی به دفتر طرح و برنامه های درسی
۲۲	تدوین استانداردهای آموزشی با رویکرد شایستگی محور
۲۴	تعریف های تاریخی شایستگی
۲۶	تقسیم بندی شایستگی ها
۲۶	شایستگی های فنی
۲۷	شایستگی های رفتاری
۲۸	رویکردهای مطرح شده نسبت به شایستگی ها
۲۸	رویکرد رفتاری
۲۹	رویکرد استانداردهای شغلی
۳۱	رویکرد اقتضایی (موقعیتی)
۳۱	کاربردهای رویکرد شایستگی محور در مدیریت منابع انسانی
۳۲	استاندارد های آموزشی در نظام CBT
	فصل دوم : تعاریف و مفهوم شناسی
۳۶	تعاریف
۳۶	استاندارد شغل
۳۶	استاندارد آموزش

۳۶	نام يك شغل
۳۶	شرح شغل
۳۷	طول دوره آموزش
۳۷	ویژگی کارآموز ورودی
۳۷	کارورزی
۳۷	ارزشیابی
۳۷	صلاحیت حرفه ای مربیان
۳۷	شایستگی
۳۷	دانش
۳۸	مهارت
۳۸	نگرش
۳۸	ایمنی
۳۸	توجهات زیست محیطی
۳۸	حرفه
۳۹	وظیفه
۳۹	کار
۳۹	رشته
۳۹	حرفه بزرگ
۳۹	صلاحیت حرفه ای
۳۹	شغل
۳۹	مربی
۴۰	کارآموز
۴۰	اعتبار بخشی
۴۰	اعتبار دهی
۴۰	آموزش الکترونیکی
۴۰	ارزشیابی مهارت

۴۱	اخلاق حرفه ای
۴۱	دوره آموزشی
۴۱	آزمون شونده
۴۱	آزمونگر
۴۱	آموزش تلفیقی

فصل سوم : استاندارد و مفاهیم آن

۴۴	مقدمه
۴۴	پیشینه استاندارد
۴۵	تعریف استاندارد
۴۷	ویژگی‌های کلیدی استانداردها
۴۸	استاندارد شغلی
۴۸	تاریخچه استاندارد های شغل
۴۹	نحوه ی تهیه ی استاندارد های شغلی
۵۰	تحلیل شغل استاندارد
۵۲	نحوه کسب استانداردها
۵۳	مراحل تهیه و اجرای استاندارد
۵۳	اصول و فواید استاندارد کردن
۵۳	فواید برای تولید کننده
۵۳	فواید برای مصرف کننده
۵۳	مشخصات یک استاندارد
۵۴	استاندارد سازی در آموزش
۵۸	اهداف کلی استانداردسازی
۵۹	اهداف استانداردسازی در آموزش
۶۰	مراکز مربوط به استاندارد مهارت و شغل در جهان
۶۲	مفهوم استاندارد برنامه درسی
۶۳	استانداردسازی برنامه درسی

۶۳	استاندارد محتوا
۶۴	استاندارد عملکرد
۶۵	منابع تدوین استانداردهای برنامه درسی
۶۶	محاسن استانداردسازی برنامه‌ی درسی
۶۷	محدودیت‌ها و معایب استانداردسازی (رویکرد زدودگی)

فصل چهارم: نحوه تدوین استانداردهای آموزشی

۷۱	مراحل تدوین استاندارد شغل و آموزش
۷۲	نحوه تکمیل کاربرگ‌ها
۷۴	عنوان شغل / شایستگی
۷۴	عنوان گروه
۷۶	کد استاندارد
۷۶	تاریخ تدوین استاندارد
۷۶	مدت اعتبار استاندارد
۷۷	اعضاء کمیسیون تخصصی برنامه ریزی درسی رشته
۷۷	حوزه های حرفه ای و تخصصی همکار
۷۹	تهیه کنندگان استاندارد شغل و شایستگی
۸۲	شرح شغل
۸۲	ویژگی های کارآموز ورودی
۸۲	طول دوره آموزش
۸۲	بودجه بندی ارزشیابی
۸۲	صلاحیت حرفه ای مربیان
۸۴	تعریف دقیق استاندارد
۸۴	اصلاح انگلیسی استاندارد
۸۶	استاندارد شغل / شایستگی
۸۶	عناوین شایستگی
۸۶	عناوین کارها

۸۸	برگه تحلیل آموزش
۹۱	برگه استاندارد تجهیزات و ابزار
۹۲	فهرست منابع آموزشی
۹۸	شیوه ارسال مستندات به ستاد
	پیوست ها
۱۰۰	روشهای منتخب از روشهای عمده در تدوین استاندارد
۱۰۹	نظام نامه نیاز سنجی مشاغل
۱۱۸	واژه نامه
۱۲۱	منابع و مآخذ

قال علی (ع) :

الْعَمَلُ شُعَارُ الْمُؤْمِنِ

شعار مومن عمل و مهارت ورزی است

غُرر و ذَرر حدیث ۴۰۸

پیشگفتار

با عنایت به اهمیت و ضرورت **استاندارد** و استاندارد نویسی مشاغل در نظام **مهارت آموزی** و با توجه به مأموریت جدید نظام ملی مهارت و فناوری در غنی سازی هر چه بیشتر و بهتر برنامه های مهارت محور و آموزش های غنی شده و الزامات قوانین کار، فنی و حرفه ای، قانون نظام مهندسی ساختمان، قانون برنامه چهارم و پنجم توسعه اقتصادی - اجتماعی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران این کتابچه ضمن آشنا نمودن تیم های استاندارد نویسی با اصول، مفاهیم، روش ها و محتواهای لازم برای استاندارد نویسی مطلوب بر آن است تا گامی در جهت ارتقاء کیفیت استانداردهای نوین و پیشین بردارد.

همان طور که می دانیم در تمام نظام های مهارت محور دنیا **آغازگاه آموزش و طراحی برنامه های درسی مهارتی** بر اساس **استانداردهای شغل** است که ره آورد آن رشد و تعالی انسان های مسلح به مهارتهای مورد نیاز برای یک جامعه بالنده است.

از طرف نیز آموزش های مهارتی به علت انعطاف بالا و امکان پاسخگویی به نیازهای روز و هماهنگ شدن با آموزش های آینده وقتی که در قالب استانداردها در آیند این ظرفیت دو چندان می شود لذا آموزش دقیق تدوین این استانداردها یکی از استلزامات رقم زدن نظام مهارت و فناوری در سطوح محلی، ملی و بین المللی است و از طریق تجمیع این استانداردها در خوشه های مختلف و رشته های اصلی در **صنعت، خدمات، کشاورزی، فرهنگ و هنر** و با رویکرد به ابعاد گوناگون IT، دانش ها و صنایع نوپدید، امکان ایجاد بستر لازم برای تعامل با نظام آموزشی رسمی و آکادمیکی را فراهم می سازند تا فناوران، فراگیران، صنعتگران، مهارت ورزان، کاریابان و حرفه گرایان و ... بتوانند با آموزش های نظری مکمل در کنار خوشه های استاندارد به روز و غنی شده مدارج و سلسله مراتب علمی و تحصیلی رسمی را نیز طی کنند.

از طرفی نیز تحصیلکردگان با طی **استانداردهای عملی و مهارتی** مرتبط با **تخصصی نظری** خود بازو و پنجه های مهارتی خود را ورزیده نموده و در مرحله دانش و دانش ورزی توقف نکنند.

فرآیند استاندارد نویسی جدید که بر اساس مدل جدید و توسعه یافته استاندارد نویسی تهیه شده است مراحل زیر را طی می نماید که در پایان و با همکاری قاطبه استان ها و در سطح **آمایش سرزمین** در سال ۱۳۸۹ انشاء الله شاهد بالندگی هر چه بیشتر تدوین و تولید استانداردهای لازم باشیم .

با تشکر از همکاری کارشناسان محترم دفتر طرح و برنامه های درسی:

رامک فرح آبادی، ارژنگ بهادری، صدیقه رضا خواه، پرینا رستمی، محسن جلالی، مسعود سوری، شهرام شکوفیان، محمد مختاری نهال، مونا منتظری، زیبا یاوری، حسین سوسن آزاد، بهزاد دست کشاورز، سورنا ایلداری ژاله، لیلا فرهادی راد، راضیه عباس زاده، زهرا نصیری مهد، زهرا میرزاده مدرسی، محمد علی حاتمیان، محمد زاهدی، ولی حسن پور